

φεύς ἐν μέσῳ τῶν ἀρχαίων λεπτομερειῶν δὲν περιορᾷ τὸ πνεῦμα τοῦ ὅλου, οὕτως ὥστε ὁ ἀναγνώστης καὶ ἂν μὴ ἄλλως ἐμελλε νὰ μάθῃ τι περὶ τῆς ἑλληνικῆς γραμματολογίας, οὐδὲν ἤττον εὐρίσκει ἐν τῷ συγγράμματι αὐτῷ πολυμάθειαν οὐχὶ νεκράν, ἀλλὰ ζωηροτάτην ἐνέργειαν καὶ ἐκθεσιν. Τὸ ὅτι δὲ ὁ Βέργκιος ἀφίσταται γραμματολογικῶν ὑποδηλώσεων ἔργων τῶν ἄλλων δὲν φαίνεται ἀρεστόν. Πιθανῶς ὁ λόγος ζητητέος ἐν τούτῳ ὅτι αὐτὸς οὗτος δὲν ἠδύνατο νὰ καταστήσῃ τὸ ἴδιον ἔργον ἑτοιμον πρὸς ἐκτύπωσιν, ὅπερ καταδείκνυται ἐκ τινων μικροῦ λόγου ἁξίων καὶ ἐξ ἐπαναλήψεων. Πιθανῶς πάλιν τοῦτο νὰ ἦτο πρόθεσις ἢ πολὺ μᾶλλον συνήθεια τοῦ Βεργκίου. Πλὴν ἀλλ' ὅμως ἀνομολογητέον ὅτι ὡς τὸ πλεῖστον ἐμόχθησεν οὐ μόνον ὅπως ἐμπεδώτῃ τὰ γεγονότα, ἀλλ' ὅπως παρακολουθῇ καὶ τὰ αἵτια τῶν φαινομένων. Ἐνίοτε εὐκτόν ἀποδιδίνει νὰ ἔχῃ τις ἐκτενεστέρας εἰκασίας παρ' αὐτοῦ διότι δὲν δύναται νὰ ἦναι ἡ ἐντολὴ ἐνός συγγραφέως ὅπως ἐν οὐδεμιᾷ μοίρᾳ ποιῆται ὑποθέσεις ἢ ὅπως ἐγκαταλείπῃ αὐτὰς ἀνεκφράστους. Ἐν ᾧ τὴν ἀνησυχαίτηραν διάθεσιν τῆς τραγωδίας. (ἐν σελ. 109) ἀπὸ τοῦ δ'. ἔτους τῆς 89 Ὁλυμ. συσχετίζει πρὸς τὸν χαρακτήρα τοῦ δημοσίου βίου, ὁρίζει διὰ τὴν μορφήν τῆς τραγωδίας (σελ. 106) ὑπὲρ τὸ δέον καθολικὸν λόγον. Ἀποφαίνεται δὴλον ὅτι ὡς ἐξῆς «τὸ ἑλληνικὸν δράμα, ὡς ἐκπηγάζει ἐκ τεχνικῆς ἐλάσεως, οὕτω καὶ τηρεῖ εὐσταθῆ ἐν παντὶ χρόνῳ τὸν τύπον τοῦ συνδεδεμένου λόγου». Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν καθόλου, περὶ δὲ τῶν καθ' ἑκάστα μνημονευτέα τάδε α) ὁ Βέργκιος δῆλα δὴ πιστεύει ἐν σελ. 49) ὅτι γυναῖκες καὶ παιδιὰ, μάλιστα γυναῖκες μόνον μετ' ὀλίγων ἐξαιρέσεων, οὐδεμίαν εἴσοδον εἶχον εἰς τὸ θέατρον· β) ἀποδέχεται τὴν πεπληρωμένην πρόληψιν περὶ τοῦ ὅτι ἐπαθλοὶ τῶν δραματικῶν ποιητῶν ἦτο τρίπου, ἐν ᾧ ἡ τιμητικὴ αὐτῇ ἀμοιβὴ προσενέμετο μᾶλλον τοῖς λυρικοῖς γ) τὸ μοναδικὸν παράδειγμα ἐλευθέρως ἐπινοήσεως τοῦ τραγικοῦ μύθου παρέχει ὁ Ἀγάθων¹⁾, ὁ δὲ Οἰδίπους ἐπὶ Κολωνῶν δὲν κρίνεται ὑπὸ τοῦ συγγραφέως προσκριθητέος εἰς τὸ εἶδος τοῦτο ἅτε ἀπανταχοῦ ἀποκλίνων εἰς τὴν παράδοσιν τοῦ μύθου· δ) ὁ Βέργκιος ἐξαιρεῖ ὅτι ὁ χορὸς ἐν τῇ ἀρχαιοτέρᾳ τραγωδίᾳ οὐδαμῶς παρέμενεν ἀμέτοχος τῆς τραγικῆς πράξεως καὶ ὅτι ἐν ἐπιγενεστέροις καιροῖς κατὰ τὸ μᾶλλον, ἢ ἤττον κατέστη ἰδανικὸς θεατῆς (ἰδ. σελ. 216)· ε. παρὰ πᾶσαν τὴν πρόοδον τῆς σκηνογραφίας τῆς τραγωδίας ἡ μεγαλοπρέπεια κατέστη ἔτι μᾶλλον, μετριωτέρα (σ. 44 καὶ

250)· ς) Πρὸς τεκμηρίωσιν περὶ τοῦ ὅτι ἡ αὐλητικὴ μουσικὴ ἔχει τι διεγερτικὸν ἐρείδεται ἐπὶ τοῦ τέλους τῶν Πολιτικῶν τοῦ Ἀριστοτέλους VIII 7 S. p. 1342 B. 2.

«Διὸ καλῶς ἐπιτιμῶσι καὶ τοῦτο Σωκράτει τῶν περὶ τὴν μουσικὴν τινες, ὅτι τὰς ἀνειμένας ἀρμονίας ἀποδοκιμάσειεν εἰς τὴν παιδείαν, ὡς μεθυστικὰς λαμβάνων αὐτάς, οὐ κατὰ τὴν τῆς μέθης δύναμιν (βραχυτετικὸν ἴγάρ ἢ γε μέθη ποιῇ μᾶλλον,) ἀλλ' ἀπειρηκυίας. Ὡστε καὶ πρὸς τὴν ἐσομένην ἡλικίαν τὴν τῶν πρεσβυτέρων δεῖ καὶ τῶν τοιούτων ἀρμονιῶν ἀπτεσθαι καὶ τῶν μελῶν τῶν τοιούτων· ἔτι δ', εἴ τις ἐστὶ τοιαύτη τῶν ἀρμονιῶν, ἢ πρέπει τῇ τῶν παιδῶν ἡλικίᾳ, διὰ τὸ δύνασθαι κόσμον τ' ἔχειν ἄμα καὶ παιδείαν, οἷον ἡ λυδιστὶ φαίνεται πεπονθέναι μάλιστα τῶν ἀρμονιῶν.»

Τελευταῖον τὸ ὄνομα τῆς τραγωδίας ἐξετάζει ἐν σελ. B. καὶ 259.

Ἐν Λευκάδι κατὰ Μάρτιον, 1885.

N. ΠΕΤΡΗΣ.

Ἀξιότιμε κύριε Διευθυντά.

Ἐλπίζω ὅτι θὰ τύχῃ παρ' ὑμῖν φιλοξενίας ἡ περὶ «χριστιανῆς γυναικός» πραγματεία τοῦ Ἀγγλοῦ ἐπισκόπου, ἣν ἀποστέλλω ὑμῖν πρὸς δημοσίευσιν. Τὴν μετάφρασιν τῆς πραγματείας ταύτης ἡ ἀναλαβοῦσα αὐτὴν ἀξιότιμος κυρία, ὡς μοι εἶπε προφορικῶς, ἔκρινεν ἐπικαιρὸν διὰ τὴν ἀτυχῆ ῥοπήν, ἣν παρ' ἡμῖν δυστυχῶς λαμβάνουσι τὰ τοῦ γυναικείου φύλου. Τὴν ιδέαν ταύτην, πιστεύω, δὲν θὰ ἀμφισβητήσωσιν οἱ ἀναγνώσοντες. Ἡ μετάφρασας ἐκ μετριοφροσύνης δὲν ἠθέλησε νὰ τεθῇ τὸ ὄνομα αὐτῆς, ὡς ἐγὼ νομίζω ἀδίκως. Διότι τὴν μετάφρασιν ταύτην ἐπεχείρησε χάριν τῶν παρ' ἡμῖν δεσποινίδων, ὑπὲρ ὧν οὐδέποτε ἐπαύσατο μεριμνῶσα. Πιστεύω δὲ ὅτι τὸ ἔργον κτᾶται μείζονα ἀξίαν, ἐὰν γείνη γνωστὸν εἰς τὰς νεαρὰς Ἑλληνίδας ποῖα ἐκ τῶν γυναικῶν ἐφρόντισε νὰ παράσχῃ εἰς τὰς ὁμοίας αὐτῇ ἀνάγνωσμα ὠφέλιμον καὶ τερπνόν, ἀλλὰ κυρίως δεικνύον τί ἀκολουθοῦσαι αἱ γυναῖκες δύνανται ἀκόπως καὶ ἀθορύβως νὰ φθάσωσιν εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο, ἀφ' οὗ ἡ ἐν χρήσει ὁδὸς ὀλοὴν ἀπομακρύνει αὐτάς. Ἐν ἀρχῇ ἡ πραγματεία φαίνεται σκοτεινὴ, εἰτα ὅμως οὕτω λαμπρῶς πάντα φωτίζονται, ὥστε τὸ ὅμμα μένει τεθαμβωμένον ὑπὸ τοῦ φωταυγοῦς θεάματος τοῦ παρεχόμενου εἰς τὴν ἐξεικόνισιν τῆς γυναικός. Εἴθε αἱ σελίδες αὗται νὰ ἦναι γόνιμοι καὶ ἀποταλεσματικοί.

Δέξασθε τὴν δῆλωσιν τῆς πρὸς ὑμᾶς ὑπολήψεως.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 19 Φεβρουαρίου 1885.

Σ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ.

Σημ. Διευθ. Ἀπολλωνος. — Ἐκφράζοντες τῷ εὐγενεστάτῳ καθηγητῇ τοῦ Πανεπιστημίου κ. Σ. Μαγγίνα τὰς εὐγνώμονας ἡμῶν εὐχαριστίας ἐπὶ τῇ εὐμενείᾳ ἀποστολῇ τῆς ἀνωτέρω δη.

1) Καὶ αὐθὺς ἐκ τοῦ γραμματολογικοῦ ἡμῶν τεύχους σημειούμεθα τὰ ἐξῆς περὶ Ἀγάθωνος «Ὁ ἐν τῇ περιόδῳ ταύτῃ ἀληθῶς εὐφυῆς πεποικισμένος ποιητὴς εἶναι ὁ Ἀγάθων υἱὸς τοῦ Τιταμενοῦ, ὅστις γεννηθεὶς ἐν Ἀθήναις τῷ 449 π. Χ. ἐώρτασε τὴν πρώτην δραματικὴν νικὴν ἔτι 446 καὶ πρὸ τοῦ 405 μετέβη εἰς τὸν ἐν Μακεδονίᾳ Ἀρχέλαον. Ἐπὶ τὰς τραγωδίας ἡκριβώθησαν τὰς ποιήσεις αὐτοῦ, ἐν αἷς τὸ ΑΝΘΟΣ. Εἰ καὶ εἰς τοὺς δεξιούς ποιητὰς κατ'ἐπὶ τὸν τρόπον καὶ παρεκτός τούτου ἐστερεῖτο τῆς προσήκουσας δραστικότητος τοῦ ἐνδελεχῶς προβιάζειν τὴν τραγικὴν ποίησιν».

μοσιευομένης ἐμβριθεστάτης πραγματείας, εὐχαρίστως γνωρίζομεν τοῖς ἡμετέροις ἀναγνώσταις καὶ ἰδίαι ταῖς φιλομούσοις ἀναγνώστριάς τοῦ «Ἀπόλλωνος» ὅτι ἡ ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ μεταγλώττισις τῆς ἐν λόγῳ πραγματείας ὀφείλεται τῷ γλαφυρῷ καὶ πεφωτισμένῳ καλᾷ τῆς ἐλλογισμωτάτης καὶ ἐν γράμμασιν διαπρεπεστάτης δεσποινίδος Μπέση Ε. Μάσσωνος διευθυντρίας τοῦ ἐν Ἀθήναις ἀρίστου παρθεναγωγείου τοῦ ἀειμνήστου Χίλλ.

Ἡ ΧΡΙΣΤΙΑΝΗ ΓΥΝΗ

ΚΑΙ

Ἡ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ

ΥΠΟ

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ ΟΥΕΡΔΣΟΤΕΡΘ Δ. Δ.

Ἐπισκόπου τοῦ Λιγκολνίου ἐν τῇ Ἀγγλίᾳ

Διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διὰ τοὺς ἀγγέλους (Α'. Κοριν. κεφ. ι. 10).

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος γράφει τὴν Ἐπιστολὴν ταύτην ἐκ μεγάλης τινὸς πόλεως πρὸς ἄλλην—ἐκ τῆς Ἐφέσου, πρωτεύουσας τῆς Ἀσίας, πρὸς τὴν Κόρινθον, πρωτεύουσαν τῆς Ἀχαΐας. Ἐν μὲν τῷ πρώτῳ μέρει τῆς ἐπιστολῆς ταύτης μέμφεται αὐτοῖς ἐπὶ διχονοαῖς καὶ προτρέπει αὐτοὺς εἰς τὴν ἑνότητα. Κατόπιν προχωρεῖ εἰς ἀπάντησιν ἐρωτήσεων τινων ἅς τινες ἀπηύθυνον αὐτῷ· καὶ τρίτον, δίδει προσταγμάτα τινα πρὸς ἐπανόρθωσιν καταχρήσεων τινων ἐπικρατουσῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Κορίνθου.

Τὸ μέρος τοῦτο τῆς Ἐπιστολῆς πληροῦται διδασκαλίας ἐκ πάσης ἐποχῆς τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἀποδεικνύουν τὰς ἀληθεῖς ἀρχὰς τῆς θρησκευτικῆς μεταρρυθμίσεως. Δεικνύει δὲ διὰ παραδειγμάτων, ὅτι εἴ ποτε συμβῇ διαφθορὰ εἴτε κατὰ δόγμα εἴτε κατ' ἔθος εἰς Ἐκκλησίαν τινά, οὐκ ἔστι χριστιανικὴ σοφία ἢ καταστροφή τοῦ φθιρομένου, ἀλλ' ὁ ἀληθὴς θρησκευτικὸς Ἐπανορθωτὴς ἐπανέρχεται εἰς τὰς ἀρχαῖς ιδέας, οἷαι τίθενται ἐν τῇ Ἀγίᾳ Γραφῇ, καὶ ἐν τῷ νόμῳ τῆς Φύσεως καὶ τῷ τοῦ Λογικοῦ, καὶ ζητεῖ τὴν πρώτην καθίδρυσιν καὶ τὸν σκοπὸν τοῦ ἐφθορότος, καὶ οὕτω προσπαθεῖ ν' ἀπομακρύνῃ τὴν κατάχρησιν, ἐπαναφέρων τὴν πρώτην χρῆσιν αὐτοῦ. Τοῦτο δὲ ἔπραξεν ἐν τῷ ἐνδεκάτῳ κεφαλαίῳ τῆς πρώτης πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς. Ἐποίησε δὲ τοῦτο εἰς δύο σπουδαίας περιστάσεις (α') ὡς πρὸς τὴν θέσιν καὶ τὰ καθήκοντα τῆς Χριστιανῆς γυναικὸς (β') ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς μεταδόσεως τῆς Ἀγίας κοινωνίας. Ἀρχεται δὲ ἀπὸ τοῦ πρώτου τούτων, καὶ περὶ αὐτοῦ μέλλομεν νὰ πραγματευθῶμεν. «Θέλω δὲ ἡμᾶς εἰδέναι (λέγει) ὅτι παντὸς ἀνδρός ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστὸς ἐστὶ κεφαλὴ δὲ γυναικὸς ὁ ἀνὴρ... πᾶς

ἀνὴρ προσευχόμενος ἢ προφητεύων, κατὰ κεφαλῆς ἔχων, καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ· πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφητεύουσα ἀκαταταλύπτῳ τῇ κεφαλῇ καταισχύνει τὴν κεφαλὴν ἑαυτῆς· ἐν γὰρ ἐστὶ καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρμημένῃ· εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνή, καὶ κειράσθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶσθαι, κατακαλυπτέσθω· ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλὴν, εἰκὼν καὶ δόξα Θεοῦ ὑπάρχων· γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρός ἐστίν· οὐ γὰρ ἐστὶν ἀνὴρ ἐκ γυναικός, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρός· καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα· διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διὰ τοὺς ἀγγέλους· πλὴν οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικός, οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρός, ἐν Κυρίῳ ὥσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρός, οὕτω καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικός, τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ.

Τοιαῦται εἰσὶν αἱ λέξεις τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Παρατηρήσατε τὴν σοφίαν τοῦ Ἀποστόλου· ἐπανέρχεται εἰς τὰς πρώτας ἀρχάς, ἀρχόμενος ἀπ' αὐτῆς τῆς κτίσεως. Ἀναφέρεται εἰς τὴν κτίσιν τοῦ Ἀδάμ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς Εὔας ἐξ αὐτοῦ· «καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, λέγει, διότι ἡ γυνὴ δὲν ὑπῆρχεν ὅτε ἐκτίσθη ὁ ἀνὴρ» ἀλλὰ ἡ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα, ὅστις ἤδη ἐκτίσθη. Ἡ κτίσις τῆς γυναικὸς ἐγένετο κατόπιν τῆς τοῦ ἀνδρός· διέφερον αὐτοῦ καὶ κατὰ τὸν τρόπον, ὁ ἀνὴρ ἤδη ἐπλάσθη κατ' εἰκόνα καὶ δόξαν Θεοῦ· ἐπλάσθη ἐκ χοῦς ἀπὸ τῆς γῆς· καὶ ὁ Θεὸς ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζώσαν (Γεν. β'. 7), ἡ δὲ γυνὴ ἐλήφθη ἐκ τοῦ ἀνδρός. Ἡ ὑπαρξὶς αὐτῆς οὐ μόνον ἦτο ὑστέρᾳ τῆς τοῦ ἀνδρός, ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτοῦ παρήχθη. Ἐπλάσθη μετὰ τὸν ἄνδρα, ἐλήφθη ἐκ τοῦ ἀνδρός καὶ διὰ τοῦ ἀνδρός. Καὶ τότε προσθέτει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, «διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διὰ τοὺς ἀγγέλους».

Καὶ εἰς ἄλλα χωρία ὡσαύτως, ὁ Ἀπόστολος ἀναφέρεται εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Κτίσεως, ὡς εἰς θεμέλιον τῆς διαδοχῆς αὐτοῦ περὶ τῆς θέσεως καὶ τῶν καθηκόντων τῆς Χριστιανῆς γυναικός.

Οὕτω πρὸς τὸν Ἐπίσκοπον τῆς Ἐφέσου γράφει «Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ· γυναικὶ δὲ διδάσκειν οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεντεῖν ἀνδρός, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ. Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐπλάσθη, εἶτα Εὔα (Α' Τιμοθ. β'. 11). Καὶ εἰς ἄλλο χωρίον λέγει «Αἱ γυναῖκες ὑμῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν· οὐ γὰρ ἐπιτέτραπται αὐταῖς λαλεῖν, ἀλλ' ὑποτάσσεσθαι, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει (Α' Κοριν. ιδ' 34).

Ἐπικαλεῖται δὲ τὸν Νόμον, δηλαδὴ, τὴν ἱστορίαν τῆς Κτίσεως εἰς τὴν Γένεσιν καὶ εἰς τὴν σειρὰν τῆς ἀρχαίας Λευιτικῆς οἰκονομίας, ἥτις δὲν ἐπέτρεπεν εἰς τὴν γυναῖκα νὰ ἐκτελῇ οὐδὲν ἱερατικὸν ἔργον εἴτε ἐν τῇ ἱερᾷ σκηνῇ, εἴτε ἐν τῷ Ναῷ.

Ἄς ἀνακαλῶμεν εἰς τὴν μνήμην, Τίς ἐστὶν ὁ ὁμιλῶν διὰ τοῦ Ἀποστόλου. Τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον τοῦ Θεοῦ ἐστὶ. «Δοκῶ, λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ—δηλ.